

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRPS/473/2011/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

54/2012. (I. 31.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2011. augusztus 21-én előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2012. január 31-én megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) A panaszos 2011. augusztus 21-én elektronikus úton terjesztette elő panaszát, amelyet 2011. szeptember 19-én postai úton, aláírásával is megerősített.

Előadása szerint 2011. augusztus 13-án 0 óra 10 perckor közterületen békésen várakozott Budapest kerületében, a T. utca és F. utca kereszteződésénél, a Budapesti Rendőrfőkapitányság (a továbbiakban: BRFK) kerületi Rendőrkapitányság közelében, mivel a H. szigetről több magyar állampolgárt állítottak oda elő. Az épület megközelítését megakadályozó rendőrök először azt a megtévesztő tájékoztatást adták, hogy arra a kapitányságra nem állítottak elő senkit, ezért nincs értelme annak, hogy a panaszos és társai ott várakozzanak. Később azonban a helyszínen lévő állampolgárokat – köztük a panaszost is – a rendőrök minden jogalap nélkül igazoltatni kezdték, és adataikat a [...] azonosító számú

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

„rendőrnek látszó egyén” RK lapra feljegyezte annak ellenére, hogy további eljáráshoz arra nem volt szükség.

A feltett kérdésekre az igazoltatás jogalapjára vonatkozóan a rendőrök azt felelték, hogy Budapest rendőrfőkapitánya fokozott ellenőrzést rendelt el. A panaszos megjegyzi, hogy erre vonatkozó tájékoztatás a rendőrség internetes oldalán azonban a panasz előterjesztésének a napjáig nem jelent meg. Úgy véli azonban, hogy ha valós lett volna a fokozott rendőri ellenőrzés elrendeléséről szóló – jogszabálynak nem minősülő – egyedi utasítás kiadásáról a tájékoztatás, az ő és mások adatainak rögzítése akkor is jogellenes volt.

Kifogásolja továbbá az intézkedés kapcsán, hogy annak során nevét és személyi számát a rendőrök mások által hallhatóan felolvasták.

A panaszos utal rá, hogy az eseményeket több rendőr (kézi videokamerával), valamint a BRFK Terepjáró 2 kamerás gépkocsija is rögzítette, és az ott tartózkodókról folyamatosan felvételt készítettek, aminek okáról azonban a rendőrség szintén nem nyújtott tájékoztatást.

Beadványában a panaszos megjelöl egy internetes forrást, ahol egy, a történekről rögzített videofelvétel megtekintésére van lehetőség: http://indavideo.hu/video/Budapest_Hajogyari_sziget_2011_08_12_AVH-s_terror. Utalása szerint az igazoltatások a videón 31 perc 47 másodperctől láthatók.

A panaszos álláspontja szerint a rendőrök jogellenes, illetve titkos adatgyűjtést végeztek a helyszínen, és a folyamatos videofelvétel-készítéssel megsértették személyes adatai védelméhez fűződő jogát.

A fentiek alapján kéri a panaszos, hogy a Testület vizsgálja meg a rendőrség eljárását. Szintén kéri, hogy a Testület bocsássa rendelkezésére a személyével összefüggésben az intézkedés kapcsán keletkezett adatokat és videofelvételeket – eseménynaplót is tartalmazó – másolatban.

2) A panaszos által megjelölt – a videomegosztó portál tanúsága szerint a panaszos által rögzített és feltöltött – közel 40 perc hosszúságú videofelvételen a következő események láthatóak.

Az első 31 percben a felvétel készítője azt rögzítette, hogy a H. sziget területére bejelentett rendezvényre a résztvevők hogyan próbálnak meg bejutni, hogyan állják útjukat a Sziget fesztivál rendezvény fenntartását és az oda történő beléptetést végző biztonsági őrök. Mivel ezen események jelen panasz megítélése szempontjából nem relevánsak, azok részletes ismertetésétől a Testület eltekint, utal rá ugyanakkor, hogy egy másik panaszos beadványa alapján 47/2012. (I. 31.) számú állásfoglalásában azok értékelését szintén elvégezte.

A 31. perctől kezdődően rendőri igazoltatások láthatók a F. utca és a T. utca kereszteződésének közelében, a BRFK kerületi Rendőrkapitányság épületének bejáratától mindössze néhány méterre. A panaszos igazoltatását a felvétel nem rögzíti.

A 36. perctől Z. Gy. Gy. országgyűlési képviselőt mutatja a kamera, amint a rendőrkapitányság épülete előtt várakozik, majd képviselői mivoltára hivatkozva tájékoztatást kér az előállításokról.

A 38. perctől kezdődően pedig látható és hallható, amint a kapitányság épülete közelében néhányan – Z. Gy. Gy. országgyűlési képviselő – a nap eseményeiről beszélgetnek.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbiak állapíthatók meg.

1) A BRFK Hivatalának vezetője 2011. október 11-én kelt válaszában előadta, hogy a panaszos a Testületnél előterjesztett beadványával azonos tartalommal nyújtott be panaszt az adatvédelmi biztoshoz, amelynek kapcsán a BRFK-n 01000-105-1156/2011. P. számon indult eljárás. Hasonló tartalommal terjesztett elő panaszt egy további budapesti lakos, H. I. is, amely panasz kivizsgálására a BRFK szintén indított panaszeljárást. Az említett panaszeljárások során keletkezett dokumentumokat a Hivatalvezető leveléhez mellékelve a Testület rendelkezésére bocsátotta.

2) A BRFK Rendészeti Szervek Közrendvédelmi Főosztály Járőrszolgálati Osztály vezetője 2011. október 8-án kelt jelentésében előadja, hogy a panaszolt rendőri intézkedést foganatosító, [...] azonosító számú N. Z. r. őrmester az állományába tartozik. A rendőr a sérelmezett események napján a Sziget fesztivállal kapcsolatos biztosítási feladatokban vett részt mobil csoport tagjaként. Feladata a fesztivál rendjének fenntartása, továbbá az aznapra a „K” hídra a Hatvannégy Vármegye Ifjúsági Mozgalom (a továbbiakban: HVIM) által bejelentett demonstráció biztosítása volt. A csoport parancsnoka L. P. r. tzs. volt. Az intézkedő rendőr és a csoport parancsnoka jelentést készítettek, amelyben az alábbiakat adták elő.

2011. augusztus 12-én 15 órától láttak el szolgálatot a mobilcsoportba szervezve. A rendezvény alatt szabálysértést továbbfolytató, a HVIM-hez köthető személyekkel szemben kellett intézkedéseket kezdeményezniük, amelyek során személyes szabadságot korlátozó intézkedéseket is végrehajtottak, és néhány résztvevőt a BRFK kerületi Rendőrkapitányságára állítottak elő.

Éjfél körül a BRFK kerületi Rendőrkapitányság vezetője azt az utasítást adta a kapitányság épületében tartózkodó rendőröknek, hogy M. B. r. hdgy. vezetésével igazoltassák az épület előtt spontán összegyűlt és az előállított személyek szabadon bocsátására váró kb. 25-30 főt.

Az osztályvezető utal rá, hogy a kérdéses időszakban fokozott ellenőrzés volt elrendelve, ami a kerületet is érintette.

Az intézkedő rendőr és a mobil csoport parancsnoka az igazoltatott személyek adatait egy BRFK vezetői intézkedés alapján rögzítette, amely előírja, hogy fokozott ellenőrzés és csapatszolgálati feladat végrehajtása során az igazoltatott személyekről igazoltató lapokat kell

kiállítani, és azokat a BRFK Biztosítási Osztálya részére a feladat végrehajtását követően meg kell küldeni.

A rendőri jelentések szerint egyértelmű volt, hogy az igazoltatott személyek ismerik egymást, ezért a rendőrök nem értik, hogy H. I. miért sérelmezte, hogy hangosan kimondták a nevét a rendőrök, mielőtt a személyi igazolványát visszaadták neki.

A panaszos azon kifogása kapcsán, miszerint őt a rendőrök jogalap nélkül igazoltatták, adatait indokolatlanul rögzítették, és nevét mások által hallhatóan felolvasták, továbbá a sérelmezett események során videofelvételket is készítettek róla, az osztályvezető a következőket tartotta szükségesnek rögzíteni. Idézi a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 11. § (1) bekezdését, 15. § (1) bekezdését, 17. § (1) bekezdését, 19. § (1) bekezdését, 29. § (1)-(3) és (6)-(8) bekezdéseit és a 30. § (1)-(3) bekezdéseit.

Utal továbbá az Intézkedés idején hatályban volt, a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 38. § (1)-(2) bekezdéseire és 39. § (1)-(4) bekezdéseire.

Idézi végül a 6/2008. sz. BRFK vezetői intézkedés alábbi rendelkezését. A 27/A. pont értelmében a csapaterős tevékenység során kitöltött RK lapokat telefaxon, majd eredetben is a BRFK Rendészeti Szervek Biztosítási Osztály vezetőjének kell megküldeni, aki gondoskodik azoknak a BRFK Bűnügyi Szervek Értékelő Osztályra történő továbbításáról. Az RK lapokkal kapcsolatos további intézkedések dokumentált megtételéért – Rtv. 24. § (5) és 29. § (7) bekezdés – az Értékelő Osztály vezetője felelős. A nem csapaterős tevékenység során kitöltött RK lapokkal kapcsolatos intézkedések dokumentált megtételéért – Rtv. 24. § (5) és 29. § (7) bekezdés – az RK lapot kitöltő rendőr szolgálati helye szerinti vezető (rendőrkapitány, főosztályvezető) felelős.

Az osztályvezető említést tesz levelében arról, hogy a személyes adatok igazoltatás során történő dokumentálásának kérdéskörével a Testület is foglalkozott 2009. évi beszámolójában. A levél idézi a Testület következő megállapításait.

„A jogszabály 29. §-ának (3) bekezdése szerint az igazoltatás során az igazoltatott személyazonosító adatait, az igazolvány sorozatát és számát, valamint az igazoltatás helyét, idejét és okát csak akkor kell rögzíteni, ha további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják.

Mivel az adatrögzítést az eljáró rendőr az elektronikus adattárakból történő lekérdezések nyilvántartásával hozta összefüggésbe, a Testület tájékoztatást kért az ORFK-tól a lekérdezések és az adatrögzítések gyakorlatáról, amelynek alapján az alábbiakat állapította meg.

A Szolgálati Szabályzat minden igazoltatás esetén kötelezővé teszi az igazoltatott személy a bemutatott okmány adatait a Schengeni Információs Rendszerben (SIS) és a körözési információs rendszerben. ORFK utasítás írja elő, hogy ilyen alkalmakkor a lekérdezéseket megfelelően dokumentálni kell. Az intézkedő járőr az intézkedés alá vont személyes adatai ismeretében rádión keresztül felveszi a kapcsolatot az illetékes kapitányság ügyeletével, ahol az ott szolgálatot teljesítő személy az ellenőrzésre váró adatokat egy formanyomtatványra feljegyzi. Ezt követi a tényleges ellenőrzés, amely a körözési nyilvántartást, valamint a SIS adatait tartalmazó Körözési Információs Rendszer (KIR), és az egyéb nyilvántartási rendszereket (személyi adat- és lakcímnnyilvántartás, okmány-

nyilvántartás, gépjármű nyilvántartás, előéletre vonatkozó nyilvántartás, stb.) tartalmazó Siemens-rendszerbe való belépéssel történik.

A fenti rendszerek egyedi hozzáférési kódokkal használhatók. A rendszer azt rögzíti, hogy egy adott lekérdezést milyen kódszámmal végeztek el. Mivel az igazoltatással összefüggő lekérdezést az ügyeletes végzi, a rendszer az ő hozzáféréseit dokumentálja – tehát nem derül ki, hogy az érintettre vonatkozó adatlekérdezést a közterületen ténylegesen ki kezdeményezte. A fenti rendszerek ezen túlmenően a lekérdezés okát sem rögzítik. A vonatkozó ORFK utasítás abból a célból rendszeresíti az adattárakból történő lekérdezések nyilvántartását, hogy a lekérdezést kezdeményező személy kiléte és a lekérdezés oka visszakereshető legyen. Az ügyeletes ugyanis ezen a formanyomtatványon rögzíti a lekérdezés időpontját (perc pontossággal), az adatkérő rendőr nevét, az adatkérés célját és jogalapját, ezen belül az igazoltatott személy nevét és születési adatait, illetve adott esetben a rendszámot, a kért adat tartalmát (személy, gépjármű, nyilvántartás, stb.), az adatszolgáltató nevét, rendfokozatát és az intézkedés befejezésének módját. Az alkalmazott gyakorlat szerint a járőr szolgálata végeztével a kapitányságon megjelenik az ügyeletesnél, és az adatlekérdezések nyilvántartásában saját kézjeggyel ellenjegyzi a kérései alapján végzett ellenőrzéseket. A rendőrségi indoklás szerint az RK lapot azért kell minden esetben kitölteni, mert a nap végén az eljáró rendőr ennek alapján tudja az általa aznap foganatosított – adott esetben nagyszámú – igazoltatást visszaidézni, és az általa kezdeményezett adatlekéréseket felelősen ellenjegyezni. Ezen túlmenően az RK lap tartalmazza részletesen az igazoltatás és adatkérés okát, illetve célját, mivel az magukban az elektronikus rendszerek nem rögzíthető.

A személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról 1992. évi LXIII. törvény (a továbbiakban: Avtv.) 12. §-ának (1) bekezdése szerint az érintett kérelmére az adatkezelő tájékoztatást ad az általa kezelt, illetőleg az általa megbízott feldolgozó által feldolgozott adatairól, az adatkezelés céljáról, jogalapjáról, időtartamáról, az adatfeldolgozó nevről, címéről (székhelyéről) és az adatkezeléssel összefüggő tevékenységéről, továbbá arról, hogy kik és milyen célból kapják vagy kapták meg az adatokat. A rendőrség álláspontja szerint ez a jogszabályi kötelezettség teszi szükségessé, hogy a lekérdezések kapcsán a lekérdező személye és a lekérdezés célja visszakereshető legyen, amit – mivel maguk az egyébként nem is rendőrségi kezelésben lévő elektronikus rendszerek nem alkalmasak ezen információk rögzítésére és visszakeresésére – csak a papíralapú nyilvántartás rendszeresítésével tud a rendőrség teljesíteni. Az ORFK utasítás és az annak alapján rendszeresített nyilvántartás tehát egy törvényben megfogalmazott kötelezettség gyakorlati megvalósításának eszköze.

A Testület a rendőrség álláspontját az adatlekérések gyakorlatának megismerése után az alábbiak szerint értékelte. Az igazoltatottak adatainak kötelező ellenőrzését a Szolgálati Szabályzat írja elő. Ez a forrása annak a helyzetnek, hogy minden igazoltatás szükségszerűen – az érintett adatainak helyszíni ellenőrzésén túlmutató – adatkezeléssel is jár, és emiatt kell az elektronikus lekérdezéseket dokumentálni, ami viszont szükségessé teszi az RK lap kitöltését is, és olyan általános gyakorlathoz vezet, amely teljesen kiüresíti, feleslegessé teszi az Rtv. 29. §-ának (3) bekezdésében foglaltakat. A Testület álláspontja szerint annak érdekében, hogy az Rtv. 29. §-ának (3) bekezdésében foglalt rendelkezés ne üresedjen ki, hanem megfelelő tartalommal érvényesülhessen, a Szolgálati Szabályzat olyan módosítására van szükség, amely az igazoltatott személy további ellenőrzését csak indokolt esetben, és nem kötelező jelleggel, nem automatikusan írja elő. Indokoltnak látja továbbá a Testület megfontolni a rendőrség által használt – de más szerv kezelésében lévő – adatbázisok olyan átalakítását, amelynek eredményeként maga a rendszer rögzítené az adatot lekérdező személyre és a lekérdezés céljára vonatkozó információkat.

Ezáltal az adatlekérdezésre vonatkozó valamennyi körülmény visszakereshetővé válna magából az elektronikus rendszerből, szükségtelenné téve a többszörös adatrögzítést, és a

külön rendszeresített, papíralapú rendőrségi nyilvántartást. Ezen túlmenően a Testület azt is megjegyzi, hogy bár az adattárakból való lekérdezések nyilvántartásának alkalmazását valóban indokolja az Avtv. 12. §-a, a jogbiztonság szempontjából megnyugtatóbb helyzet lenne, ha kifejezett törvényi rendelkezés szabályozná a rendőrség ilyen jellegű és célú adatkezelését. Az sem egyértelmű, hogy az adattárakból való lekérdezések nyilvántartásában szereplő valamennyi adatra valóban szükség van-e az Avtv. 12. §-ában foglaltak érvényesítéséhez, vagy kisebb adattartalom mellett is teljesíthetők lennének a jogszabályi kötelezettségek. E kérdés megítélése túlmutat a Testület hatáskörén, ezért e tárgyban a Testület egyeztetést kezdeményezett az adatvédelmi biztossal.”

Az osztályvezető megtekintette továbbá a panaszolt rendőri intézkedésről készített állampolgári videót <http://www.youtube.com/watch?v=5JaXGdJe4Mw&feature=related> is.

A felvétel megtekintése, a beszerzett jelentések és a panasz ismerete alapján az osztályvezető úgy ítélte meg, hogy a sérelmezett rendőri intézkedés jogszerű és szakszerű volt. Az intézkedő rendőrök az érvényben lévő jogszabályokat és egyéb normákat betartva, azoknak megfelelően jártak el. Az adatvédelmi biztos által feltett kérdésekre pedig a következő válaszokat adta.

Az intézkedő rendőrök a panaszossal szemben igazoltatást hajtottak végre, aminek jogalapja az Rtv. 29. § (1) bekezdésének „közrend, közbiztonság védelme” fordulata volt, figyelemmel az elrendelt fokozott ellenőrzésre. Az igazoltatást végző rendőr rögzítette a panaszos személyes adatait, aminek az érvényben lévő BRFK vezetői intézkedésben meghatározott előírás volt az oka, továbbá az Avtv 12. §-a alapján fennálló jogszabályi kötelezettség érvényesítése.

A körözési nyilvántartásban történő ellenőrzésnek alapvető momentuma az igazoltatott személy nevének és születési dátumának az ügyelet felé történő továbbítása. Tekintettel arra, hogy az SMS rendszeren keresztül történő lekérdezés nem használható, a rendőrnek csak a rádióforgalmazásban történő, a fenti adatokat tartalmazó, szóbeli közlése teszi lehetővé a szükséges ellenőrzés végrehajtását. Az osztályvezető megjegyzi, hogy korábban a rendőrök a személyazonosító igazolványokat az intézkedés alá vont személyektől távolabb vizsgálták, és hajtották végre a lekérdezést, ezekben az esetekben azonban pontosan ezt a magatartást kifogásolták az érintettek. Utal rá továbbá az osztályvezető, hogy az intézkedéskor hatályos Szolgálati Szabályzat 38. §-a arra is feljogosította a rendőrt, hogy ellenőrző kérdéseket tegyen fel az igazoltatott személynek.

A youtube.com videomegosztó portálon a kérdéses intézkedésről megtalálható állampolgári felvétel szerint az eseményekről és annak környezetéről az ORFK GF KM GEI ITO Terepjáró-2 hívójú mobil vezetési pontja készített felvételeket.

Az osztályvezető előadja, hogy az interneten nagy nyilvánosság számára, korlátozás nélkül hozzáférhetővé tett, a panasz tárgyát képező intézkedést rögzítő felvételt feltehetőleg a panaszos – akinek videocsatornáján több száz, rendőröket ábrázoló és rendőri intézkedéseket dokumentáló felvétel található – készítette, és töltötte fel a világhálóra. Mivel az intézkedő rendőrök nem járultak hozzá képmásuk nyilvánosságra hozatalához, az osztályvezető álláspontja szerint személyiségi jogaikhoz fűződő alkotmányos alapjogaikat a panaszosok, vagy közvetlenül hozzájuk köthető személyek megsértették.

Megjegyzí végül, hogy a panaszos és a környezetében lévő személyek az intézkedő rendőrök jelentései alapján egymás keresztnevükön szólították, tehát ismerték egymást.

3) A BRFK Értékelő Osztály 2011. október 6-ai tájékoztatása szerint a 2011. augusztus 12-én 23 óra és augusztus 13-án 1 óra közötti időpontban Budapest III. kerületében, a Tímár utcában zajlott rendőri intézkedésekről videofelvétellel nem rendelkeznek.

4) A BRFK kerületi Rendőrkapitányság mb. vezetője a BRFK Hivatalvezetőjét 2011. október 6-án kelt levelében a következőkről tájékoztatta.

A BRFK Rendészeti Szervek Biztosítási Osztály tájékoztatása szerint 2011. augusztus 12-én sor került a Budapest J. utca – M. utca kereszteződésébe bejelentett rendezvény rendőri biztosításra. A résztvevők a Sziget fesztivál rendezvénysorozat szervezőinek önkénye ellen demonstráltak, közülük néhány személyt rendezavarás szabálysértés miatt állítottak elő. Az előállított személyekkel szimpatizáló tömeg, kb. 50 fő – köztük a panasszal élő H. G. – a rendezvény helyszínéről a BRFK kerületi Rendőrkapitányság épülete felé indult. A rendezvény helyszínén lévő operatív bűnügyi állomány jelezte a biztosítási törzsnek, hogy a vonuló tömegben elhangzottak utalások arra, hogy tagjai megkísérlik az előállított személyek kiszabadítását.

Az elhangzottak miatt R. F. r. szds., a közrendvédelmi osztályvezető intézkedett a kapitányság épületének megerősítésére, majd a tömeg megérkezését követően, a 2011. június 18. és 2011. augusztus 21. közötti időszakra ORFK utasítás szerint elrendelt fokozott ellenőrzés alapján személyazonosságuk igazolására szólította fel az épület előtt összegyűlteket. Annak keretében – mivel az esetleges további intézkedésekhez, eljárásokhoz szükséges lehetett – sor került az igazoltatott személyek adatainak rögzítésére.

5) M. B. r. hdgy. a sérelmezett eseményekkel összefüggésben 2011. október 6-án a következő tartalommal készített jelentést.

2011. augusztus 21-én a r. hadnagy otthonában tartózkodott, amikor kb. 21 óra körüli időben Rác Ferenc r. szds., mb. kapitányságvezető-helyettes telefonon utasította, hogy azonnal vonuljon be a szolgálati helyére, mivel az ideiglenesen bezárt fogdát meg kell nyitni.

A r. hadnagy késedelem nélkül bevonult a szolgálati helyére, és szóbeli eligazítást követően a szolgálatban lévő fogdaőrrel, illetve egy fő járőrrel felkészült az előállítottak befogadására. A befogadások megkezdését követően R. F. r. szds. ismételt utasítást adott arra, hogy a r. hadnagy a rendőrkapitányság objektumának megerősítését haladéktalanul hajtsa végre, mivel információ érkezett arra vonatkozóan, hogy az előállított személyekkel szimpatizáló, nagyszámú tömeg (kb. 100-150 fő) érkezik rövid időn belül a kapitányság elé, és akár az előállított személyek kiszabadítását is megkísérelhetik. Az utasításnak a r. hadnagy haladéktalanul eleget tett, a szolgálatos állományból megerősítette a főbejáratot, és gondoskodott a hátsó bejárat őrzéséről is.

A kapitányság épülete elé rövidesen megérkezett egy kb. 50 fős tömeg, amelynek tagjai csendben beszélgettek, illetve közülük többen érdeklődtek a kapitányságra előállítottak felől. Szintén a kapitányság épülete elé érkezett több, a Készenléti Rendőrség állományába tartozó

mobil csoport, amelynek tagjai kívülről körbeállták a bejárati ajtót, így az objektum további megerősítésére nem volt szükség.

A tömeg lassan kb. 20-25 főre csökkent, annak tagjai továbbra is a kapitányság épülete előtt beszélgettek. R. F. r.szds. utasítására a r. hadnagy a Bevetési Főosztály állományából négy fővel és a kapitányság állományából két fővel, az Rtv. 30. §-ában és a Szolgálati Szabályzat 39. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezések alapján, figyelemmel továbbá a Szolgálati Szabályzat 4. §-ára, igazoltatni kezdte az épület előtt beszélgető személyeket. Az intézkedés során az adatokat a vele együtt intézkedő rendőrök rögzítették, és a központon keresztül a körözési nyilvántartásban ellenőrizték. Egyezést nem találtak.

Az igazoltatás követően a r. hadnagy egyenként tájékoztatott mindenkit az Rtv. szerinti panasztételi jogáról, amit az érintettek tudomásul vettek, Az intézkedés befejezését szóban jelentette R. F. r.szds.-nak.

A r. hadnagy megjegyzi, hogy az intézkedések alatt az igazoltatott személyek őt is és a vele együtt intézkedő rendőröket mindvégig provokálták, számon kérték a szakmai tudásukat, és pártkatonának titulálták őket.

6) Az országos rendőrfőkapitány 2011. június 16-án kelt átiratában 2011. június 18-án 0 órától országos bűnügyi, közbiztonsági és idegenrendészeti fokozott ellenőrzést rendelt el 2011. augusztus 21-én 24 óráig. Az egyedi utasítás másolatát a rendőrség – sem a konkrét ügyben, sem más, az adott intézkedést érintő panaszeljáráásban – nem bocsátotta a Testület rendelkezésére.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és az akkor hatályos Szolgálati Szabályzat rendelkezéseire – az alábbi megállapításra jutott.

A Testület álláspontja szerint a rendőri fellépés érintette a panaszosnak a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény (továbbiakban: Alkotmány) 2. §-ában foglalt jogállamiság elvéből levezethető tisztességes eljáráshoz való jogát és az 59. §-ának (1) bekezdésében rögzített személyes adatok védelméhez való jogát.

1) A panaszos előadása szerint 2011. augusztus 13-án 0 óra 10 perckor békésen várakozott a BRFK kerületi Rendőrkapitányság közelében, közterületen, mivel a H. szigetről több magyar állampolgárt állítottak oda elő. Az épület megközelítését megakadályozó rendőrök a panaszos szerint először azt a megtévesztő tájékoztatást adták, hogy arra a kapitányságra nem állítottak elő senkit, ezért nincs értelme annak, hogy a panaszos és társai ott várakozzanak. A panaszosi előadás alapján a Testület elsőként az említett felvilágosítás-adás jogszerűségét értékelte.

Az Rtv. 24. §-ának (1) bekezdése kimondja, hogy a rendőr köteles a hozzáfordulónak a tőle elvárható felvilágosítást megadni. A törvényhelyhez fűzött miniszteri indokolás szerint a felvilágosítás-adási kötelezettség tartalma pontosan nem határozható be, de a kérés teljesítése

csak akkor tagadható meg, ha jogszabályba ütközik, vagy ha az a szolgálat ellátását, illetőleg a rendőri intézkedés végrehajtását késlelteti, illetve más módon veszélyezteti.

A rendőri jelentések szerint miután a Sziget fesztivál rendezvénysorozat szervezői ellen a fesztivál bejáratánál szervezett demonstráció résztvevői közül néhány személyt rendzavarás szabálysértés miatt előállítottak elő a BRFK kerületi Rendőrkapitányságra, az előállított személyekkel szimpatizáló kb. 50 fő a rendezvény helyszínéről a rendőrkapitányság épülete felé indult. A rendezvény helyszínén lévő operatív bűnügyi állomány jelezte a biztosítási törzsnek, hogy a vonuló tömegben elhangzottak utalások arra, hogy tagjai megkísérik az előállított személyek kiszabadítását.

Az Rtv. 24. §-a a rendőrtől „elvárható” felvilágosítást említ, ami a Testület értelmezése szerint részben szubjektív elvárhatóságot (a rendőr legyen/lehessen birtokában a kért információknak), részben az adott helyzetben való elvárhatóságot. A Testület megítélése szerint a panasz tárgyává tett eset körülményeit és az operatív állománytól kapott információkat figyelembe véve nem volt elvárható, hogy a rendőrök tájékoztatást adjanak a kapitánysághoz érkező, jelentős létszámú csoportnak az előállítások helyéről, egyéb részleteiről.

Amennyiben tehát a panaszos kérdésére választ adó rendőr a válaszadást megtagadta volna, úgy azt a Testület – az „elvárhatóság” hiányában – nem találta volna jogszerűtlennek. A panaszos szerint azonban nem ez történt, hanem a kérdésére valótlán tartalmú tájékoztatást kapott az általa megkérdezett rendőrtől.

A jogállamiság követelményét és a jobbiztonság elvét a jogalanyok tekintetében a tisztességes eljáráshoz való jog testesíti meg. Amennyiben a rendőrség – mint kiemelten fontos közhatalmi funkciót ellátó és a társadalmi együttélési normák betartásáért elsődlegesen felelős szerv – részéről fellépő személy eljárása nem felel meg a jogszabályoknak, sérül a tisztességes eljáráshoz való jog. Míg – a fentiek szerint – az eset körülményeitől függően elfogadható lehet, ha a rendőr a felvilágosítás kérést nem teljesíti, az nyilvánvalóan nem egyeztethető össze a rendőri működéssel szemben támasztott általános követelményekkel, ha a rendőrség által adott tájékoztatás valótlán tartalmú.

A konkrét esetben a Testület a rendőrségnek a panasszal összefüggésben küldött megkeresésében kifejezetten rákérdezett, hogy a kapitányság biztosításában részt vett rendőrök közül a panaszos kitől kérhetett tájékoztatást az oda előállított személyekről, és az érintettől milyen információkat kaphatott, a kérdésre azonban a rendőröktől érdemi választ nem kapott. A rendőrségi iratok csupán arról számolnak be, hogy a kapitányság épülete elé megérkezett személyek csendben beszélgettek, illetve közülük többen érdeklődtek az előállítottak felől. A kifogásolt eseménysor a rendelkezésre álló felvételen sem látható, mivel azt már akkor kezdték rögzíteni, amikor a panaszos és társai igazoltatását a rendőrök megkezdték, megérkezésüket a kapitányság elé a felvétel nem dokumentálta.

Olyan esetekben, amikor a panaszos állításait a rendőrség a Testület kifejezett kérése ellenére sem cáfolja, töretlen gyakorlata szerint a Testület elfogadja a panaszosi állítást. Ennek megfelelően a panaszos előadását jelen ügyben is elfogadta a történések valós leírásaként, és döntését arra alapozva hozta meg.

Mivel pedig a rendőrség nem cáfolta, hogy a panaszos a kapitányság épületéhez érve az ott szolgálatot teljesítő rendőröktől valótlan tartalmú felvilágosítást kapott, a Testület megállapította a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogának megsértését.

2) A panaszos sérelmezi, hogy a kapitányság épülete előtt várakozó személyeket – köztük őt is – a rendőrök minden jogalap nélkül igazoltatni kezdték, és adataikat a 28185 azonosító számú rendőr RK lapra feljegyezte annak ellenére, hogy további eljáráshoz arra nem volt szükség. Kifogásolja továbbá, hogy a rendőrök az igazoltatás keretében az adatok ellenőrzését olyan módon végezték el, hogy nevét és személyi számát mások által hallhatóan felolvasták.

a) A Testület a panaszossal szemben fogantatosított igazoltatás jogszerűségét a következőképpen értékelte.

Amint az fent is szerepel, a rendőri jelentések szerint a Sziget fesztivál rendezvénysorozat szervezőinek „önkénye” ellen a fesztivál bejáratánál szervezett demonstráció résztvevői közül néhány személyt rendzavarás szabálysértés miatt állítottak elő a BRFK kerületi Rendőrkapitányságra. Az előállított személyekkel szimpatizáló kb. 50 fő ezt követően a rendezvény helyszínéről a rendőrkapitányság épülete felé indult. Az operatív bűnügyi állomány jelezte, hogy a vonuló tömegben elhangzottak utalások arra, hogy tagjai megkísérlik az előállított személyek kiszabadítását. Emiatt R. F. r. szds., a BRFK kerületi Rendőrkapitányság közrendvédelmi osztályvezetője intézkedett a kapitányság épületének megerősítésére, majd a tömeg megérkezését követően, a 2011. június 18. és 2011. augusztus 21. közötti időszakra ORFK utasítással elrendelt fokozott ellenőrzés alapján az épület előtt összegyűltek személyazonosságának ellenőrzésére utasította a rendőröket. Az igazoltatásokat követően – mivel az esetleges további intézkedésekhez, eljárásokhoz ez szükséges lehetett – sor került az igazoltatott személyek adatainak rögzítésére.

Az intézkedő r. hadnagy arról számolt be, hogy az épület előtt a tömeg tagjai csendesen beszélgettek. R. F. r. szds. utasítására a r. hadnagy a Bevetési Főosztály állományából négy fővel és a kapitányság állományából két fővel, az Rtv. 30. §-ában és a Szolgálati Szabályzat 39. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezések alapján, figyelemmel továbbá a Szolgálati Szabályzat 4. §-ára, igazoltatni kezdte az épület előtt beszélgető személyeket, annak során az adatokat a vele együtt intézkedő rendőrök rögzítették.

Az országos rendőrfőkapitány 2011. június 16-án kelt átiratában 2011. június 18-án 0 órától országos bűnügyi, közbiztonsági és idegenrendészeti fokozott ellenőrzést rendelt el 2011. augusztus 21-én 24 óráig. A fokozott ellenőrzés indokait tartalmazó egyedi utasítás másolatát a rendőrség – sem a konkrét ügyben, sem más, az adott intézkedést érintő panasz eljárásban – nem bocsátotta a Testület rendelkezésére, és arról sem tájékoztatta a Testületet, hogy az indokok megismerésének valamilyen minősített adattal, információval összefüggő oka lenne.

Az Rtv. fokozott ellenőrzést szabályozó 30. §-ának (1) bekezdése értelmében „a rendőrség a bűncselekmény elkövetőjének elfogása és előállítása, vagy a közbiztonságot veszélyeztető cselekmény vagy esemény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott nyilvános helyen vagy a közterület kijelölt részén az oda belépőket vagy az ott tartózkodókat igazoltathatja”.

A Szolgálati Szabályzat 39. §-a értelmében „a fokozott ellenőrzés összehangolt és koncentrált rendőri szolgálati tevékenység, amelynek során a rendőrhatalóság illetékességi területét vagy annak egy részét lezárják, és az ott tartózkodókat igazoltatják”.

A Testület gyakorlata során többször találkozott azzal a helyzettel, hogy az intézkedő rendőrök egy hatályban lévő fokozott ellenőrzési utasításra hivatkozva igazoltatnak olyan személyeket, akik nyilvánvalóan saját jól konkretizálható magatartásuk kapcsán kerülnek a hatóság látókörébe, és nem pusztán azért, mert valamely nyilvános helyen, vagy a közterület kijelölt részén tartózkodnak. Ilyen esetekben általában magának a rendőrségnek sem egyértelmű, hogy az Rtv. melyik szakaszára hivatkozzon az igazoltatás jogalapjaként: a fokozott ellenőrzést szabályozó 30. §-ra, vagy a „rendes”, egyedi gyanúokon alapuló igazoltatásról rendelkező 29. §-ra.

Ez a bizonytalanság jelen ügyben is megfigyelhető: a BRFK Rendészeti Szervek Közrendvédelmi Főosztály Járőrszolgálati Osztály vezetője 2011. október 8-án kelt jelentésében mind a 29. §-t, mind a 30. §-t megjelöli az intézkedés jogalapjaként, illetve úgy nyilatkozik, hogy az igazoltatás jogalapja az Rtv. 29. § (1) bekezdésének „közrend, közbiztonság védelme” fordulata volt, „figyelemmel az elrendelt fokozott ellenőrzésre”.

A Testület ezért szükségesnek tartja a két jogalap közötti viszonyra vonatkozó álláspontjának részletes kifejtését.

Az Rtv. 30. §-ából és a Szolgálati Szabályzat 39. §-ából világosan kitűnik, hogy a fokozott ellenőrzés szabályozásában kifejeződő jogalkotói szándék térben és időben koncentrált igazoltatási felhatalmazás megadására vonatkozik. Ez következik abból, hogy az Rtv. – valamely nyilvános hely mellett – a „közterület **kijelölt részéről**” beszél (amely nyilvánvalóan nehezen lehet például az egész főváros, vagy az egész ország), a Szolgálati Szabályzat pedig kifejezetten rögzíti, hogy a fokozott ellenőrzés „**koncentrált**” tevékenység, márpedig egy időben elhúzódó és jelentős területet lefedő felhatalmazás, amelynek alapján a rendőrök időnként igazoltatnak, máskor pedig nem, nem minősülhet „koncentrálnak”.

A rendelkezések nyelvtani elemzéséből az is kiderül, hogy a fokozott ellenőrzés tulajdonképpeni célja egy adott területen tartózkodó, vagy oda belépő személyek kilétének módszeres, lehetőség szerint minden egyes ott tartózkodóra, oda belépni, vagy onnan távozni kívánó személyre kiterjedő megállapítása. Ez következik a Szolgálati Szabályzat azon rendelkezéséből, hogy a fokozott ellenőrzéssel érintett területet a rendőrség „**lezárja**”, és az ott tartózkodókat igazoltatja. Nyilvánvaló, hogy több hónapon át olyan méretű területeket, mint pl. Budapest, nem lehetséges „lezárni”, a rendőrség fokozott ellenőrzési gyakorlata tehát nincsen összhangban az alapját jelentő jogszabályokban megjelenő szabályozási szándékkal.

A Testület szerint a fokozott ellenőrzésre vonatkozó szabályozás akkor lehet alapjogi szempontból elfogadható, ha azt szűken értelmezzük, olyan módon, hogy az Rtv. 30. §-ában **konkrét** bűnelkövetőről és a közbiztonságot veszélyeztető, **kellő konkrétsággal** meghatározható cselekményről és eseményről, illetve annak közvetlen veszélyéről kell szónak lennie, továbbá a rendőri szerv vezetője csak a konkrétan meghatározható bűnelkövető elfogásához, illetve a konkrétan meghatározható közbiztonsági veszély megakadályozásához szükséges időre és helyszínre rendeli el a fokozott ellenőrzést.

Csak ilyen feltételekkel indokolható az intézmény által biztosított széleskörű háttér-felhatalmazást, nevezetesen azt, hogy a fokozott ellenőrzés hatálya alatt a ténylegesen intézkedő rendőröknek már nem kell egyedileg mérlegelniük az intézkedés körülményeit: bárkit igazoltathatnak (illetve igazoltatniuk kell), aki az adott helyen tartózkodik, függetlenül attól, hogy személyes magatartásával okot ad-e erre.

Ez az értelmezés és megközelítés egyeztethető össze az Emberi Jogok Európai Bíróságának a Gillan és Quinton kontra Egyesült Királyság ügyben hozott ítéletével (ügyszám: 4158/05), amely ellentétesnek találta az Egyezményvel azt a brit jogszabályt (és az annak alapján foganatosított konkrét intézkedést), amelynek értelmében a terrorizmus elleni harc keretében a brit rendőrök gyakorlatilag bárkit megállíthatnak és ellenőrizhetnek. A kérdéses döntés 83-87. pontja szerint „további aggályra ad okot az adott rendőrre ruházott diszkréció széles volta. [...] A döntés [...] kizárólag az érintett rendőr »megérzésén«, »szakmai intuícióján« alapul [...]. Nem kell bármiféle ésszerű gyanú létét igazolnia, sőt az sem szükséges, hogy valamiféle szubjektív gyanút érezzen a megállított és átvizsgált személlyel kapcsolatban. [...] A Bíróság megjegyzi, hogy az előljáró felhatalmazhat bármely egyenruhás rendőrt, hogy az általa megjelölt területen belül megállítsa és átvizsgálja bármely járókelőt, »amennyiben ez valamely terrorcselekmény megelőzése érdekében célszerűnek látszik«. [...] A felhatalmazáshoz nincs szükség arra, hogy az intézkedés »szükséges« legyen, tehát nem nyílik lehetőség az arányosság vizsgálatára sem. [...] A Bíróság összességében úgy véli, hogy a [kérdéses jogszabályban adott] felhatalmazás nincs megfelelő részletességgel meghatározva, és nincsenek meg a kellő garanciák az önkényes alkalmazás ellen sem.”

A fokozott ellenőrzéssel szemben az Rtv. 29. §-a általánosabban van megfogalmazva: nincs a rendőri szerv vezetőjének döntéséhez kötve és lényegesen több és kevésbé konkrét indok (pl. általános „bűnmegelőzési cél”) alapján teszi lehetővé az igazoltatást. Ennek ellensúlyaként viszont az e § alapján végrehajtott igazoltatás jogszerűségéhez az szükséges, hogy az intézkedő rendőr az intézkedés alá vont személy magatartásával, az eset konkrét körülményeivel meg tudja indokolni, miért tartotta szükségesnek az adott helyen és időpontban az adott személy személyazonosságának megállapítását.

A Testület gyakorlatában felmerült ügyek áttekintése alapján megállapítható, hogy a magyar rendőri szervek nem ilyen módon tekintenek a fokozott ellenőrzés intézményére és annak a „rendes” igazoltatáshoz való viszonyára, azt inkább arra használják, hogy az eljáró rendőröket mentesítve a konkrét intézkedésekhez kapcsolódó mérlegelési majd indokolási kötelezettség alól, lehetővé tegyék, hogy az utcai állomány egyfajta biankó felhatalmazás alapján foganatosíthasson – a Testület gyakorlatában többször felbukkanó rendőri terminológiával élve – „általános” igazoltatásokat.

Megállapítható, hogy a jelen ügyben érvényben volt fokozott ellenőrzés is ennek a megközelítésnek felelt meg. A Testület rendelkezésére bocsátott átirat 2011. június 18-án 0 órától bűnügyi, közbiztonsági és idegenrendészeti fokozott ellenőrzést rendelt el 2011. augusztus 21-én 24 óráig, azaz több mint két hónap időtartamra az ország teljes területére, ami a koncentrált rendőri tevékenység kritériumának nyilvánvalóan nem felelt meg. Az átirat ráadásul a fokozott ellenőrzés céljait nem fejt ki részletesen, csupán általánosságban utal annak bűnügyi, közbiztonsági és idegenrendészeti jellegére.

Mivel pedig a rendőrség által a panasz tárgyává tett konkrét intézkedés alapjaként megjelölt fokozott ellenőrzés nem felelt meg a fokozott ellenőrzéssel szemben támasztott, a fentiekben

részletesen kifejtett jogszabályi kritériumoknak, ezért a Testület nem fokozott ellenőrzés keretében foganatosított igazoltatásként vizsgálta a panaszolt intézkedést, hanem az Rtv. 29. §-a alapján (amelyre egyébként a BRFK Rendészeti Szervek Közrendvédelmi Főosztály Járőrszolgálati Osztály vezetőjének jelentése is hivatkozik az igazoltatás jogalapjaként).

Az Rtv. 29. § (1) bekezdése szerint a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

Azok az információk, amelyeket a helyszínen jelen lévő operatív bűnügyi állomány közölt a kapitányságon tartózkodó rendőrökkel (nevezetesen, hogy a tömegben felmerült az előállítottak kiszabadításának gondolata), a Testület megítélése szerint a tömeg megjelenésekor megfelelő jogalapot biztosított volna közrendi célú igazoltatásokhoz, az

M. B. r. hdgy. 2011. október 6-i jelentése 21 óra körüli időben vonult be a szolgálati helyére, ahol a befogadások megkezdését követően R. F. r. szds. utasítást adott arra, hogy a r. hadnagy a rendőrkapitányság objektumának megerősítését haladéktalanul hajtsa végre, mivel információ érkezett arra vonatkozóan, hogy az előállított személyekkel szimpatizáló, nagyszámú tömeg (kb. 100-150 fő) érkezik rövid időn belül a kapitányság elé, és akár az előállított személyek kiszabadítását is megkísérelhetik. Az utasításnak a r. hadnagy haladéktalanul eleget tett, a szolgálatos állományból megerősítette a főbejáratot, és gondoskodott a hátsó bejárat őrzéséről is.

A kapitányság épülete elé rövidesen megérkezett egy kb. 50 fős tömeg, amelynek tagjai csendben beszélgettek, illetve közülük többen érdeklődtek a kapitányságra előállítottak felől. Szintén a kapitányság épülete elé érkezett több, a Készenléti Rendőrség állományába tartozó mobil csoport, amelynek tagjai kívülről körbeállták a bejárat ajtót, így az objektum további megerősítésére nem volt szükség.

A tömeg lassan kb. 20-25 főre csökkent, annak tagjai továbbra is a kapitányság épülete előtt beszélgettek. R. F. r.szds. utasítására a r. hadnagy ekkor kezdte igazoltatni az épület előtt beszélgető személyeket.

A jelentésből kiderül tehát, hogy az igazoltatásokra olyankor került sor, amikor a Készenléti Rendőrség mobil csoportja már megjelent, és az egyébként is csendesen beszélgető csoportosulás létszáma csökkenni kezdett, tehát amikor az operatív állomány által jelzett veszélyről nagy bizonyossággal meg lehetett állapítani, hogy nem volt valós, illetve jelentősen lecsökkent.

Erre való tekintettel a Testület úgy ítélte meg, hogy az igazoltatásoknak, így a panaszos igazoltatásának sem volt már meg a jogalapja akkor, amikor azokat foganatosítani kezdték.

A Testület megjegyzi, hogy akkor is erre a következtetésre jutott volna, ha az igazoltatások megalapozottságát a fokozott ellenőrzésre vonatkozó átiratban megjelölt általános célokhoz mérten értékelte volna, hiszen az átiratban nevesített célok között nem volt olyan, amelynek érvényesítése érdekében a panaszos igazoltatására a fokozott ellenőrzés keretében jogszerűen

kerülhetett volna sor. A tömeg tagjai az épület előtt békés beszélgetést folytattak, és az előállított személyekre várakoztak. Viselkedésük nem volt közbiztonságot veszélyeztető jellegű, és a velük szembeni fellépés az adott körülmények között bűnügyi vagy idegenrendészeti érdeket sem szolgált. Nem volt tehát olyan cél vagy érdek, amelynek érvényesítésére a fokozott ellenőrzés keretében a rendőrök a panaszossal szemben jogszerűen felléphettek volna.

A Testület álláspontja szerint tehát a panaszos igazoltatásának nem volt megfelelő jogalapja, így annak következtében megvalósult a személyes adatok védelméhez fűződő jogának megsértése.

b) A panaszos adatainak rögzítését a Testület a következőképpen értékelte.

A rendőrségi válasz szerint az intézkedő rendőr és a mobil csoport parancsnoka az igazoltatott személyek adatait egy BRFK vezetői intézkedés alapján rögzítették, amely előírja, hogy fokozott ellenőrzés és csapatszolgálati feladat végrehajtása során az igazoltatott személyekről igazoltató lapokat kell kiállítani, és azokat a BRFK Biztosítási Osztálya részére a feladat végrehajtását követően meg kell küldeni. A válaszelevélben a rendőrség említést tesz arról is, hogy az igazoltatás során végrehajtott, a személyes adatok dokumentálásával kapcsolatos kérdéskörrel a Testület is foglalkozott 2009. évi beszámolójában. A levél idézi a Testület megállapításait.

Az Rtv. 29. §-ának (3) bekezdése szerint az igazoltatás során az igazoltatott személyazonosító adatait, az igazolvány sorozatát és számát, valamint az igazoltatás helyét, idejét és okát csak akkor kell rögzíteni, ha további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják.

A Testület a konkrét ügy kapcsán arra tekintettel, hogy fentebb – jelen állásfoglalás III. rész 2) pont a) alpontjában – megállapította a panaszos igazoltatásának jogszerűtlenségét, az adatrögzítés kapcsán sem vonhat le egyéb következtetést, mint hogy arra megfelelő jogszabályi felhatalmazás nélkül, a panaszos alapjogát sértő módon került sor. Erre tekintettel a Testület nem vehette figyelembe a rendőrség által utalt, az igazoltatott személyek adatainak rögzítésével kapcsolatos, korábbi állásfoglalásokban és az éves beszámolóban is kifejtett testületi álláspontot a panaszos adatainak rögzítésével járó rendőri magatartás értékelésénél.

A Testület tehát azért, mert megítélése szerint a panaszos igazoltatása jogszerűtlen volt, az annak keretében végrehajtott adatrögzítés miatt is megállapította a panaszos személyes adatok védelméhez fűződő alapvető jogának megsértését.

c) Kifogásolja továbbá az intézkedés kapcsán a panaszos, hogy annak során nevét és személyi számát a rendőrök mások által hallhatóan felolvasták.

A panaszos előadása kapcsán a rendőrségi válasz az alábbiakra hívta fel a Testület figyelmét. A körözési nyilvántartásban történő ellenőrzésnek alapvető momentuma az igazoltatott személy nevének és születési dátumának az ügyelet felé történő továbbítása. Tekintettel arra, hogy az SMS rendszeren keresztül történő lekérdezés nem használható, a rendőrnek csak a rádióforgalmazásban történő, a fenti adatokat tartalmazó, szóbeli közlése teszi lehetővé a szükséges ellenőrzés végrehajtását. Az osztályvezető megjegyzi, hogy korábban a rendőrök a

személyazonosító igazolványokat az intézkedés alá vont személyektől távolabb vizsgálták, és hajtották végre a lekérdezést, ezekben az esetekben azonban pontosan ezt a magatartást kifogásolták az érintettek. Az intézkedéskor hatályos Szolgálati Szabályzat 38. §-a ugyanakkor arra is feljogosította a rendőrt, hogy ellenőrző kérdéseket tegyen fel az igazoltatott személynek.

A rendőri jelentések arról is beszámolnak, hogy a panaszos és a környezetében lévő személyek egymás keresztnévükön szólították, tehát ismerték egymást. Ezt a körülményt a panaszos által megjelölt videofelvétel is megerősíti, amelyen a kapitányság épülete előtt várakozók egymással baráti beszélgetést folytatnak, tegeződnek. A panaszos igazoltatása és annak körülményei a felvételen nem láthatók, a csoport többi tagjával szemben végrehajtott és dokumentált intézkedések kapcsán azonban a helyszínen senki sem nehezményezte, hogy ellenőrzött adatait a környékén állók hallhatják, így megismerhetik.

Sem a Rtv., sem a Szolgálati Szabályzat nem tartalmaz rendelkezéseket az igazoltatás fogantatásának módjával olyan összefüggésben, ahogyan azt a panaszos kifogásolja. Az Rtv. 2. §-ából – amely szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait – levezethető azonban, hogy az intézkedő rendőrök kötelesek úgy eljárni, hogy az az intézkedés alá vontnak a lehető legkisebb sérelmet okozza.

A Testület megjegyzi, hogy a rendőri intézkedések jelentős részét végzik az eljáró rendőrök közterületen vagy közterület közvetlen közelében, így szinte lehetetlen annak elkerülése, hogy az egyes intézkedéseknek szemtanúi legyenek. A Testület azt sem vonja kétségbe, hogy a közterületen fogantatott rendőri intézkedés az intézkedés alá vont számára kellemetlen, esetleg megalázó is lehet. Jelen esetben sem a panaszból, sem a rendőri jelentésekből nem derül ki továbbá az, hogy a panaszos jelezte volna az eljáró rendőröknek, hogy a helyzet számára megalázó, vagy kellemetlen, így azon a rendőröknek nem állt módjukban változtatni.

A Testület álláspontja szerint az iratokból nem tűnik ki olyan körülmény, amely miatt indokolt lett volna megállapítani a panaszos személyes adatok védelméhez való jogának sérelmét az intézkedés fogantatásának módja kapcsán. Mivel azonban az alapul szolgáló intézkedés jogszerűtlenségét a Testület kimondta, a végrehajtás módját érintő következtetése azzal nem lehet ellentétes.

Mindezek alapján a Testület – az igazoltatás jogszerűtlenségére tekintettel – az ellenőrzés végrehajtása kapcsán alkalmazott eljárás miatt is megállapította a panaszos személyes adatok védelméhez fűződő jogának megsértését.

3) A panaszos utal rá, hogy az eseményeket több rendőr (kézi videokamerával), valamint a BRFK Terepjáró 2 kamerás gépkocsija is rögzítette, és az ott tartózkodókról folyamatosan felvételt készítettek, aminek okáról azonban a rendőrség szintén nem nyújtott tájékoztatást.

A rendőrségi válasz rögzíti, hogy a youtube.com videomegosztó portálon a kérdéses intézkedésről megtalálható állampolgári felvétel szerint az eseményekről és annak környezetéről az ORFK GF KM GEI ITO Terepjáró-2 hívójú mobil vezetési pontja készített felvételeket. A BRFK Értékelő Osztály 2011. október 6-ai tájékoztatása szerint ugyanakkor a 2011. augusztus 12-én 23 óra és augusztus 13-án 1 óra közötti időpontban Budapest T. utcában zajlott rendőri intézkedésekről videofelvétellel nem rendelkeznek.

a) A felvételkedés jogszerűségével kapcsolatban a Testület az alábbi megállapításokat teszi.

Az Rtv. 42. § (1) bekezdése biztosítja a rendőrség számára azt a lehetőséget, hogy a célhoz kötöttség elvét tiszteletben tartva felvételt készítsen „a rendőri intézkedéssel, illetve az ellátott szolgálati feladattal összefüggésben az érintett személyről, a környezetéről, illetőleg a rendőri intézkedés szempontjából lényeges körülményről”. A hivatkozott szakasz (6) bekezdése ad eligazítást abban a kérdésben, hogy mely törvényes célokra használhatóak fel a rendőrségi felvételek: az „csak a rögzítés helyszínén elkövetett bűncselekmény, szabálysértés vagy a közlekedés szabályainak megsértése miatt indult büntető-, szabálysértési vagy más hatósági eljárás során, körözött személy vagy tárgy azonosítása vagy a rendőri intézkedés jogszerűségének közigazgatási eljárásban történő vizsgálata céljából, illetve az érintett személy jogainak gyakorlása érdekében használható fel”.

A Testület korábbi állásfoglalásaiban is kifejtette már álláspontját, miszerint egyértelmű, hogy a felvételek készítése során ezen célokra, továbbá a személyes adatok védelméről és a közérdekű információk nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (a továbbiakban: Avtv.) 5. §-ában foglalt célhoz kötöttség – alkalmasság, feltétlen szükségesség, arányosság – elvére figyelemmel kell eljárni. Ez következik az Rtv. 11. § (1) bekezdéséből, amely szerint a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait *a törvényes előírásoknak* megfelelően teljesíteni. A felvételkedés, mint rendőri intézkedés kapcsán érvényesül ezen túlmenően az Rtv. 15. §-a is („a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával”), amely szintén a törvényes céllal arányos rendőri tevékenység követelményét tételezi.

Az adatvédelmi biztos az 502/P/2008. számú ügyben rögzítette azon megállapítását, miszerint a jogszerű rendőrségi kamerahasználat feltétele, hogy a törvényi felhatalmazás köre mellett a rendeltetésszerű használatra is ügyeljenek, hiszen csak így felelhet meg a felvétel készítés által megvalósított alapjog-korlátozás a célhoz kötöttség és arányosság elvének.

A konkrét esetben a rendőrség nem tudott a Testület rendelkezésére bocsátani olyan felvételeket, amelyek a sérelmezett eseményekről készültek.

A rendőrség épülete előtt várakozó nagyszámú személy esetében, különös tekintettel a bűnügyi operatív állománytól származó információ fényében, nem lehet azt mondani, hogy a helyszínen eljáró (előállítást foganatosító, az épület biztosítását ellátó) rendőrök szolgálati feladatainak ellátásával összefüggésben a felvétel készítése eleve indokolatlan volt.

Anélkül pedig, hogy a kifogásolt felvételeket a Testület megtekintette volna, nem volt megállapítható, hogy rögzítésük során a rendőrség mennyiben volt tekintettel a célhoz kötöttség és arányosság elvére.

Mivel tehát a sérelmezett eseményekről rögzített felvételek a panaszeljáráásban nem álltak a Testület rendelkezésére, nem volt megállapítható, hogy készítésük megfelelt-e a vonatkozó jogszabályi követelményeknek.

A fentiek alapján – a szükséges körülmények ismeretének hiányában – a Testület a felvételkedés miatt a panaszos személyes adatokhoz fűződő jogának sérelmét nem tudta megállapítani.

b) A panaszos által hiányolt, a felvét elkészítés indokára vonatkozó tájékoztatás elmaradásával kapcsolatban a Testület az alábbi következtetésekre jutott.

Az Rtv. 42. § (1) bekezdésében szabályozott kép- és hangfelvétel készítéséhez tájékoztatási kötelezettség nem társul. Ilyen követelményt a törvény a kihelyezővel szemben a (2) bekezdésben leírt térfigyelő kamerák működtetése kapcsán támaszt – jelen esetben azonban nem erről van szó.

Az (1) bekezdés alapján a felvét elkészítés történhet akár kézben tartott, vállon nyugvó, továbbá állványon vagy oszlopon elhelyezett felvevővel, lényeges azonban, hogy ez mindig ideiglenes, konkrét eseményhez, körülményhez kapcsolódó rögzítést jelentsen. Ezzel szemben a térfigyelő kamera tartósan kihelyezett eszköz, amely a terület állandó megfigyelésre szolgál. A jogszabály erre az utóbbi esetre, tehát a tartós jelleggel üzemeltetett képfelvevő alkalmazására vonatkozóan írja elő a tájékoztatási kötelezettséget, amit a panaszos hiányolt.

A konkrét esetben a rendőrség is arra a következtetésre jutott a kérdéses intézkedésről megtalálható állampolgári felvétel alapján, hogy az eseményekről és annak környezetéről az ORFK GF KM GEI ITO Terepjáró-2 hívójú mobil vezetési pontja készített felvételeket. Ennek ellenére sem a felvételt nem bocsátotta a rendőrség a Testület rendelkezéseire, sem a felvét elkészítés körülményeiről – így az azzal összefüggésben esetlegesen elhangzott tájékoztatásról – nem nyilatkozott.

Az Rtv. fent ismertetett rendelkezései alapján azonban megállapítható, hogy a rendőrséget az Rtv. 42. § (1) bekezdésének előírásai alapján készített felvételek tekintetében tájékoztatási kötelezettség nem terhelte, a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét tehát a tájékoztatás elmaradása sem eredményezhette.

A felvét elkészítés indokára vonatkozó tájékoztatás kapcsán a fentiekkel összefüggésben a Testület megállapítja, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga nem szenvedett sérelmet.

IV.

A fentiek alapján, mivel a rendőrség nem cáfolta, hogy a panaszos a kapitányság épületéhez érve az ott szolgálatot teljesítő rendőröktől valótlán tartalmú felvilágosítást kapott, a Testület megállapította a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogának megsértését. Arra a következtetésre jutott továbbá, hogy a panaszos igazoltatásának nem volt megfelelő jogalapja, így annak következtében megvalósult a személyes adatok védelméhez fűződő jogának megsértése az igazoltatás, az adatrögzítés és az adatok ellenőrzésének panaszolt végrehajtása kapcsán is. A szükséges körülmények ismeretének hiányában a Testület a felvét elkészítés miatt a panaszos személyes adatokhoz fűződő jogának sérelmét nem tudta megállapítani, a felvét elkészítés indokára vonatkozó tájékoztatás kapcsán ugyanakkor arra a következtetésre jutott, hogy azzal összefüggésben a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga nem szenvedett sérelmet.

A konkrét esetben megvalósult sérelmek a Testület megítélése szerint összességükben elérték a súlyosság azon fokát, amely indokoltá teszi a panasz és az állásfoglalás

megküldését az országos rendőrfőkapitánynak, ezért a Testület a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2012. január 31.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
előadó testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESZTÜLET